

การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยของบ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงใหม่

วิมลศิริ ชาวไพร

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 21 มีนาคม 2562

สิรารวรรณ มาน้อย

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 25 มีนาคม 2562

สุณัฐธา ไผ่ขนุน

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 20 เมษายน 2562

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ดร.กัศมา กาซ้อน

รองศาสตราจารย์ประจำสำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย 2) เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย โดยมีพื้นที่ในการศึกษาได้แก่ บ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ผลิตผ้าทอใยกล้วย บ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยที่พัฒนาอยู่ในรูปแบบของเสื้อสตรี โดยเพิ่มความทันสมัยแต่ยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์ มีการออกแบบที่ใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน และลวดลายที่ทอมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วย 2) การผลิตเสื้อจากผ้าทอกล้วยมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 735.63 บาทต่อผืน และผลตอบแทน 1,200 บาทต่อผืน และ 3) ความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.05$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสวยงาม และด้านลวดลาย ($\bar{X}=3.90$, $\bar{X}=3.88$)

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากใยกล้วย ต้นทุน การพัฒนาและออกแบบ

Development and Design of Weaving Products from Hemp Fiber, Ban Phaya Lao U, Tapao Sub-District, Thoeng District, Chiang Rai Province

Wimonsiri Chaoprai

Sirawan Manoi

Sunatta Maikhanoon

Undergraduate Students,

School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

Dr.Kasama Kason

Associate Professor, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

Received: 21 March 2019

Revised: 25 March 2019

Accepted: 20 April 2019

Abstract

This research aims 1) to develop and design the weaving products from hemp fibers 2) to study costs and the return on weaving products from hemp fibers and 3) to study customer satisfaction on weaving products from hemp fibers. The study area is Ban Phaya Lao U, Tapao Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province. The sample consisted of 30 participants who were producer in weaving products from hemp fibers, Ban Phaya Lao U, Tapao Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province. The depth interview and the questionnaire were used as an instrument for data collection.

The results of the research were as follows: 1) Hemp products developed in the form of women's shirts, it adding modernity but still showing uniqueness. There are designs that use colors for working women. And the woven pattern is suitable for hemp fabrics, 2) The average production cost was 735.63 Bath per piece and the average yield was 1,200 Baht per piece, 3) customer satisfaction on weaving products from hemp fibers overall, is at a high level ($\bar{x}=4.381$). When considered in each aspect, it was found that cultural mean scores were at the highest level ($\bar{x}=4.05$). Then, mean scores were from niceness and design ($\bar{x}=3.90$, $\bar{x}=3.88$).

Keywords: Weaving products from hemp fiber, Cost, Development and design

บทนำ

กัญชง คือพืชพื้นบ้านที่อยู่คู่กับวัฒนธรรมชาวเขาภาคเหนือมาตั้งแต่อดีตกาล โดยเฉพาะชาวเขาเผ่าม้ง ที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับกัญชงตั้งแต่เกิดจนตาย ชาวม้งจึงรู้จักปลูกกัญชงและสั่งสมภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์จากกัญชงมายาวนานตั้งแต่บรรพบุรุษ ในภาษาม้ง เรียกกัญชงว่า "หมั่ง" หรือ "ม่าง" ชาวม้งเชื่อว่าเทพเจ้าหรือเยอโไซเซ เป็นผู้สร้างโลก สร้างมนุษย์ และได้ประทานพันธุ์พืชให้มนุษย์ได้ใช้ ซึ่งก็คือ "หมั่ง หรือ กัญชง" นั่นเอง ชาวม้งใช้ใบกัญชงแทนใบชา ใช้เมล็ดเป็นยารักษาโรคและเป็นยาบำรุงเลือด ใช้เปลือกมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน ผ้าทอใยกัญชงเป็นผลิตภัณฑ์ของชนเผ่าม้งที่ได้มากจากเปลือกของต้นกัญชง แต่ด้วยกัญชงมีลักษณะใกล้เคียงกับกัญชาจนคนทั่วไปแทบจะแยกไม่ออก รัฐจึงมีนโยบายห้ามปลูกกัญชงในประเทศไทย ทำให้ชาวม้งเสียอาชีพไปอีกทั้งชาวม้งในประเทศไทยยังต้องสั่งซื้อผ้าใยกัญชงเพื่อใช้ในพิธีกรรมจากม้งประเทศลาว ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ภาคเหนือ ทรงผลักดันให้มีการศึกษาและส่งเสริมให้เกษตรกรชาวไทยภูเขาได้ปลูกกัญชงเพื่อใช้ในครัวเรือนและจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้จากงานหัตถกรรม ด้วยประโยชน์จากเส้นใยกัญชงที่เหนียวนุ่ม แข็งแรงกว่าผ้าฝ้าย ให้ความอบอุ่นกว่าลินิน ดูดซับความชื้นได้ดีกว่าไนลอน ป้องกันรังสียูวีได้ร้อยละ 90 แอมนเนื้อผ้ายังมีเสน่ห์ สวยงามแปลกตา มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว กัญชงจึงถูกนำมาแปรรูปทำเป็นเครื่องนุ่งห่มมาเนิ่นนาน (กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ, 2562)

ในปัจจุบันผ้าทอจากใยกัญชงในจังหวัดเชียงใหม่มีแนวโน้มที่จะลดลง เพราะยังขาดการถ่ายทอดความรู้และการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชงไม่มีการพัฒนาและออกแบบให้ทันสมัย จึงไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในกลุ่มที่เป็นวัยรุ่นหรือกลุ่มวัยกลางคน (วิโรจน์ วงศ์ใหญ่, 2562)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชง โดยมีพื้นที่ในการศึกษาคือบ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้กับผู้ผลิตผ้าทอจากใยกัญชง หรือผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชง บ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าทอใยกัญชง บ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับภัยขง

เส้นใยภัยขงนั้นจัดว่าเป็นเส้นใยที่มีคุณภาพสูงมากเพราะมีคุณสมบัติที่แข็งแรงกว่าผ้าฝ้ายสามารถดูดซับความชื้นได้ดีกว่าไนลอนและให้ความอบอุ่นยิ่งกว่าลินินจึงเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มเป็นอย่างมากเพราะเมื่อสวมใส่ในช่วงอากาศร้อนจะทำให้เย็นสบาย ถ้าสวมใส่ในหน้าหนาวจะให้ความอบอุ่นเพราะช่วยดูดความร้อนดูกลืนและสารพิษจากร่างกายที่ขับออกมาในรูปแบบของเหงื่อได้ดี อีกทั้งผ้าที่ได้ก็บางเบาสวมใส่สบายไม่ระคายผิว ให้สัมผัสอ่อนนุ่มมีความยืดหยุ่นดีทนทานต่อการซักย้งซักย้งนุ่มไม่มีกลิ่นอับชื้นและไม่ขึ้นราแม้อยู่ในที่อับชื้น (ชุตินา อธิคมธรร, 2562)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสิ่งทอ

งานด้านแฟชั่นและสิ่งทอ เป็นลักษณะงานของผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ (creative product) เนื่องจากเป็นสินค้าหรือบริการจากความคิดสร้างสรรค์ที่มีศาสตร์และศิลป์เป็นผลรวมของงานซึ่งขึ้นอยู่กับว่าผลงานที่ปรากฏจะมีเรื่องใดเป็นตัวนำและอยู่ในส่วนใดของวงจรธุรกิจด้านแฟชั่นและสิ่งทอ งานดังกล่าวจึงเป็นตลาดของความคิดสร้างสรรค์บวกกับระบบธุรกิจที่มีการแข่งขันและเคลื่อนไหวตลอดเวลา (ใจภักดิ์ บุรพเจตนา, 2557)

การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี พบว่า ผ้าเป็นองค์ประกอบสำคัญของเครื่องแต่งกายสตรีโดยการกำหนดชนิดผ้าที่จะนำมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายสตรีนั้นควรมีการศึกษาคุณสมบัติการผลิตเพื่อการจัดทำแพทเทิร์นตัดเย็บเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับผลการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี โดยที่ริชาร์ดและเจนนี่ (Richard and Jenny, 2012 อ้างถึงใน ฐปนี ศรีแก้ว และ ตติยา เทพพิทักษ์, 2560) กล่าวถึงการออกแบบว่า นักออกแบบเครื่องแต่งกายหรือดีไซด์เนอร์จำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจในเอกลักษณ์ สรรพคุณ ลักษณะเด่นเฉพาะตัวของแต่ละชนิดผ้า การเลือกชนิดผ้าที่เหมาะสมกับการตัดเย็บเครื่องแต่งกายที่ออกแบบจะสามารถช่วยให้การพัฒนาคอลเล็คชั่นเสร็จได้อย่างสมบูรณ์แบบและมีความสวยงาม (ฐปนี ศรีแก้ว และ ตติยา เทพพิทักษ์, 2560)

วิธีการศึกษา

การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยภัยขง บ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาได้แก่ บ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ผลิตผ้าทอใยภัยขงบ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการผลิตใยภัยขงตามพระราชเสาวนีย์ ในศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดเชียงรายหรือศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงดอยผาหม่นของบ้านพญาเลาอู

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ผลิตผ้าทอใยกล้วยที่บ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการทอผ้า ต้นทุนการผลิตและการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย

3.2 แบบสอบถาม ได้แก่ 1) แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการทอผ้าใยกล้วย และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย ซึ่งเป็นการประเมินความพึงพอใจใน 5 ด้าน คือ ด้านรูปแบบ ด้านความสวยงาม ด้านสีสันทัน ด้านลวดลาย และด้านวัฒนธรรม โดยเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลตามเกณฑ์ประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
คะแนนระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
คะแนนระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้ศึกษานำแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก และแนวคำถามในแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ พบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามผู้ผลิตผ้าทอจากใยกล้วยที่บ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ตลอดจนสังเกตกระบวนการผลิตผ้าทอใยกล้วย เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการทอผ้าใยกล้วยและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย และเพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนที่ผู้ผลิตได้รับ

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าทอใยกล้วยในหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์เอกสาร บทความวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากข้อมูลออนไลน์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจำแนกและจัดระบบ (Typology and Taxonomy) การจัดการข้อมูลที่กระจัดกระจายให้อยู่เป็นระบบโดยอาศัยพื้นฐานการจำแนกหมวดหมู่อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการทอผ้าใยกล้วยชง และ แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยชง ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจง ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าทอใยกล้วยชง ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต เพื่อคำนวณหาต้นทุน

ผลการศึกษา

จากการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยชง บ้านพญาเลาอู ตำบลต๊อบเต่า อำเภอนาทอง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ผลิตผ้าทอใยกล้วยชงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุ 51-56 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.36 สถานะภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 93.33 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผลิตผ้าทอจากใยกล้วยชงเป็นอาชีพเสริม และประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการทอผ้าใยกล้วยชง

ผลการศึกษาพบว่า วิธีการทอผ้าของผู้ผลิตทั้งหมดใช้วิธีการทอผ้าด้วยมือ เส้นใยกล้วยชงที่นำมาทอเป็นเส้นใยกล้วยชงแท้ได้มาจากการผลิตเอง โดยใช้สูตรธรรมชาติในการทอผ้าใยกล้วยชง และมีการสร้างลวดลายเป็นของตนเอง

3. ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเสื้อผ้าทอใยกล้วยชง

3.1 ต้นทุนการผลิตเสื้อผ้าจากผ้าทอใยกล้วยชง ผลการศึกษา พบว่า ในการผลิตเสื้อผ้าจากผ้าทอใยกล้วยชง มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 735.63 บาทต่อผืน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทางตรง คือ ใยกล้วยชง 238.17 บาทต่อผืน สีย้อม 30.33 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง 300 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิต คือ เชื้อ 14.77 บาทต่อผืน ด้าย 23.43 บาทต่อผืน สะตัง 109.13 บาทต่อผืน และกระดุม 19.80 บาทต่อผืน

3.2 ผลตอบแทนจากการจำหน่ายเสื้อจากผ้าทอใยกล้วย ผลการศึกษา พบว่า ผู้ผลิตเสื้อจากผ้าทอใยกล้วยจะมีผลตอบแทน 1,200 บาทต่อผืน ซึ่งเป็นการตั้งราคาเท่ากันทั้งหมด เพื่อป้องกันการตัดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

4. ปัญหาและอุปสรรคของผู้ผลิตผ้าทอใยกล้วย

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการทอผ้าใยกล้วยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความยุ่งยากซับซ้อนในการผลิตเส้นใยและทอผ้าใยกล้วย ($\bar{X}=4.13$) เนื่องจากการที่จะได้มาซึ่งผ้าทอผ้าใยกล้วยนั้น ต้องมีขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบอีกหลายขั้นตอน เช่น การปลูกต้นกล้วย การผลิตเส้นใยกล้วย เป็นต้น อีกทั้งการทอผ้าใยกล้วยนั้นต้องใช้ความประณีตในการทอ รองลงมาคือ ปัญหาด้านวัตถุดิบ (เส้นใยกล้วย) ($\bar{X}=3.63$) และคุณภาพในการทอไม่สม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.57$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้ผลิตการทอผ้าใยกล้วย

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ปัญหาด้านวัตถุดิบ (เส้นใยกล้วย)	3.63	0.60	มาก
2. คุณภาพในการทอไม่สม่ำเสมอ	3.57	0.56	มาก
3. ความยุ่งยากซับซ้อนในการผลิตเส้นใยและทอผ้าใยกล้วย	4.13	0.56	มาก
รวม	3.77	0.57	มาก

5. การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย

ผลการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย พบว่า ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยอยู่ในรูปแบบของเสื้อสตรี โดยเพิ่มความทันสมัยแต่ยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์ มีการออกแบบที่ใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน และลวดลายที่ทอมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วย

6. ความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย

ผลการศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอโยกัญชง

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านรูปแบบ			
1.1 รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ	4.13	0.77	มาก
1.2 รูปแบบมีความทันสมัย	3.80	0.69	มาก
1.3 รูปแบบได้สัดส่วน	3.67	0.66	มาก
รวม	3.86	0.71	มาก
2. ด้านความสวยงาม			
2.1 ความละเอียดประณีตในการทอ	3.73	0.57	มาก
2.2 ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.07	0.62	มาก
รวม	3.90	0.60	มาก
3. ด้านสีสันทัน			
3.1 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.46	0.48	ปานกลาง
3.2 การใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน	3.60	0.51	มาก
รวม	3.53	0.49	มาก
4. ด้านลวดลาย			
4.1 ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าโยกัญชง	3.80	.84	มาก
4.2 ลวดลายมีความสะอาดตา	3.64	.74	มาก
4.3 การจัดวางลวดลาย	4.06	.69	มาก
4.4 การทอมีความประณีต	4.00	.57	มาก
รวม	3.88	0.71	มาก
5. ด้านวัฒนธรรม			
5.1 แสดงความเป็นเอกลักษณ์	4.06	0.51	มาก
5.2 ออกแบบได้เหมาะสมกับสภาพการณ์	4.05	0.48	มาก
รวม	4.05	0.49	มาก
ความพึงพอใจในภาพรวมรวม	3.81	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอโยกัญชง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.81) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม (\bar{X} =4.05) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสวยงาม และด้านลวดลาย (\bar{X} =3.90)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านรูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ ($\bar{X}=4.13$) รองลงมาคือ รูปแบบมีความทันสมัย ($\bar{X}=3.80$) และรูปแบบได้สัดส่วน ($\bar{X}=3.67$)

2) ด้านความสวยงาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X}=4.07$) รองลงมาคือ ความละเอียดประณีตในการทอ ($\bar{X}=3.73$)

3) ด้านสีสันทัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน ($\bar{X}=3.60$) รองลงมาคือ การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X}=3.46$)

4) ด้านลวดลาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การจัดวางลวดลาย ($\bar{X}=4.06$) รองลงมาคือ การทอมีความประณีต ($\bar{X}=4.00$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วย ($\bar{X}=3.80$) และลวดลายมีความสะอาดตา ($\bar{X}=3.64$)

5) ด้านวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ออกแบบได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ($\bar{X}=4.06$) แสดงความเป็นเอกลักษณ์ ($\bar{X}=4.03$)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย บ้านพญาเลาอู ตำบลต๋ำ อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย พบว่า ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยอยู่ในรูปแบบของเสื้อสตรี โดยเพิ่มความทันสมัยแต่ยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์ มีการออกแบบ ที่ใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน และลวดลายที่ทอมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยและจากการศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.05$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสวยงาม และด้านลวดลาย ($\bar{X}=3.90$) สามารถอภิปรายได้ว่า การที่ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในด้านวัฒนธรรมมากเป็นอันดับแรก เนื่องจากกล้วยเป็นพืชพื้นบ้านที่อยู่คู่กับวัฒนธรรมชาวเขาภาคเหนือมาตั้งแต่อดีตกาล

โดยเฉพาะชาวเขาเผ่าม้งที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับกัญชงตั้งแต่เกิดจนตาย ชาวม้งจึงรู้จักปลูกกัญชงและสิ่งสม
ภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์จากกัญชงมายาวนานตั้งแต่บรรพบุรุษ (กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ, 2562)
ดังนั้นในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชงที่ยังแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของ
วัฒนธรรมดั้งเดิม จึงทำให้เป็นที่สนใจของผู้บริโภคที่ชื่นชอบในความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม และยังเป็นการ
อนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับอัญชลี พัยคฆเดช (2559) ที่กล่าวว่า มรดกวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มี
คุณค่าและมีมูลค่าที่ส่งสมมาในอดีตและถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น โดยนำเอาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเหล่านั้น
มาแปลงเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีมูลค่าที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสังคม การนำมรดกวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาซึ่งสังคมมีอยู่มากมายทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย ทั้งที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ค่านิยม ความ
เชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นกลไกในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ เพื่อการคงอยู่ของวัฒนธรรม
ไทยและการสร้างความอยู่ดีมีสุขให้กับคนไทยอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความสมดุลทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในด้าน
ความสวยงามและด้านลวดลายที่มีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใดๆ สิ่ง
สำคัญคือความสวยงาม รวมถึงลวดลายของผลิตภัณฑ์ที่สะดุดตาและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์นั้นๆ ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิษฐ์ ลือนาม (2555) ที่พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องตอบสนองความ
ต้องการของผู้บริโภค และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่สวยงาม ช่วยสร้างงานและเสริมรายได้
ให้แก่ชาวบ้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง (2545) ที่กล่าวถึงการออกแบบและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เพื่อให้สนองตอบความต้องการของผู้บริโภค โดยพื้นฐานมนุษย์ต้องการสิ่งที่ดีขึ้นตลอดเวลาไม่ว่า
จะเป็นด้านใด ต้องการความหลากหลายในผลิตภัณฑ์ ต้องการความแตกต่าง ความเร็ว ความสะอาดสบาย
ความปลอดภัย ความน่าเชื่อถือ และความน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชง บ้านพญาเลาอู ตำบลตลับเต่า
อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษสามารถทราบต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ดังนั้นผู้ผลิตควรนำข้อมูลต้นทุน
การผลิตที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารต้นทุน หรือใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนในการผลิตได้

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าทอใยกัญชงที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาและ
ออกแบบ มีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกัญชงกับผู้ผลิตผ้าทอใยกัญชง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม ทันสมัย และ
ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ศึกษาและพัฒนาช่องทางการเพิ่มมูลค่าของผ้าใยกล้วยงโดยการพัฒนาลวดลาย สี สัน และความแปลกใหม่ทันสมัยให้แก่ผ้าทอ

2.2 ศึกษาวิธีการเก็บรักษาเส้นใยกล้วยง ผ้าทอใยกล้วยง และผลิตภัณฑ์จากผ้าทอใยกล้วยง

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ. (2562). ใยกล้วยงมหัศจรรย์เส้นใยแห่งสายวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง. วัฒนธรรม, 58(1), 112-117.

ชุติมา อธิคมธ. (2562 มกราคม 15). **มารู้จักกล้วยงกันเถอะ.1**.แหล่งที่มา

<http://www.tak.doe.go.th/KM%20Pobpra01.pdf>.

ใจภักดิ์ บุรพเจตนา. (2557) . **ทิศทางการจัดการศึกษาด้านแฟชั่นและสิ่งทอ: แนวคิดการจัดการศึกษาในกระแสเศรษฐกิจสร้างสรรค์**. วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์, 1(2), 89-113.

ฐปณีย์ ศรีแก้ว และ ตติยา เทพพิทักษ์. (2560). การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว.

วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 8(1), 125-141.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2545). **วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ วงศ์ใหญ่. (2563 กรกฎาคม 15). **ชาวม้งภูซำฟ้าสืบสานพระราชดำริทำผลิตภัณฑ์การทอผ้าใยกล้วยง**. 1. แหล่งที่มา

<https://www.thairath.co.th/news/local/north/1767633>.

ศิษฐ์ ลีอนาม. (2555). **การพัฒนาลวดลายตกแต่งบนเครื่องปั้นดินเผาห้วยวังนองเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม**. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อัญชลี พยัคฆเดช. (2559). **การออกแบบอัตลักษณ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.